

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„ŠKOLA PRO ŽIVOT“

**Základní škola a mateřská škola Žabeň,
příspěvková organizace
Žabeň 150, 739 25 Žabeň**

Tel.: 558 637 490, [e-mail: skola@skolazaben.cz](mailto:skola@skolazaben.cz), [web: www.skolazaben.cz](http://www.skolazaben.cz)

Předkladatel: Mgr. Kateřina Mannheimová, ředitelka školy

OBSAH

	<i>Kapitola</i>	<i>Strana</i>
1.	Identifikační údaje	3
2.	Charakteristika školy	4
3.	Charakteristika školního vzdělávacího programu „ŠKOLA PRO ŽIVOT“	6
3.1	Zaměření školy	6
3.2	Dovednosti klíčových kompetencí a průřezových témat	8
3.3	Klíčové kompetence a výchovné a vzdělávací strategie	8
3.3.1	Kompetence k učení	11
3.3.2	Kompetence k řešení problémů	13
3.3.3	Kompetence komunikativní	14
3.3.4	Kompetence personální a sociální	16
3.3.5	Kompetence občanská	17
3.3.6	Kompetence pracovní	19
3.3.7	Kompetence digitální	20
3.4	Průřezová témata	21
3.4.1	Tabulky průřezových témat	22
3.5	Pravidelné akce školy a celoškolní projekty	23
3.5.1	Tradiční akce školy	24
3.6	Organizační struktura školy	25
3.7	Organizace výuky a převládající metody a formy práce učitele	25
3.7.1	Inkluzivní vzdělávání	26
3.8	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	26
4.	Učební plán	26
5.	Učební osnovy	30

5.1	Charakteristiky oblastí ŠVP ZV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“	30
5.1.1	Jazyk a jazyková komunikace	31
5.1.2	Matematika a její aplikace	31
5.1.3	Informační a komunikační technologie	32
5.1.4	Člověk a jeho svět	32
5.1.5	Umění a kultura	33
5.1.6	Člověk a zdraví	33
5.1.7	Člověk a svět práce	34
5.1.8	Další vzdělávací obory	34
5.2	Charakteristika předmětu	35
5.2.1	Český jazyk a literatura	36
5.2.2.1	Cizí jazyky – první cizí jazyk – Anglický jazyk	37
5.2.3	Matematika	38
5.2.4	Informatika	38
5.2.5	Prvouka	39
5.2.6	Přírodověda	39
5.2.7	Vlastivěda	40
5.2.12	Hudební výchova	40
5.2.13	Výtvarná výchova	41
5.2.14	Tělesná výchova	41
5.2.15	Pracovní činnosti	42
6.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	43
6.1	Pravidla pro hodnocení žáků	43
6.2	Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy	43
6.3	Vývoj evaluačních nástrojů	45
6.4	Využití státních evaluačních šetření	45
	Tabulková část – učební osnovy	
	Přílohy	
	Školní řád	
	Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků	

1. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„ŠKOLA PRO ŽIVOT“

**Základní škola a mateřská škola Žabeň, příspěvková
organizace
Žabeň 150, 739 25 Žabeň**

IČ: 73 184 217, RED IZO: 600134539, IZO ZŠ: 102068925

Tel.: 558 637 490, [e-mail: skola@skolazaben.cz](mailto:skola@skolazaben.cz), [web: www.skolazaben.cz](http://www.skolazaben.cz)

Předkladatel: Mgr. Kateřina Mannheimová, ředitelka školy

Zřizovatel školy: Obec Žabeň, Žabeň 62, 739 25 Žabeň

Starosta: Mgr. David Hejneš

Tel.: 558 655 466, e-mail: obec@zaben.cz, web: www.zaben.cz

Platnost dokumentu od 1. 9. 2021

.....
Mgr. Kateřina Mannheimová
ředitelka školy

2. Charakteristika školy

ZŠ a MŠ Žabeň sdružuje málotřídní základní školu pro 1.-5. ročník, školní družinu, školní výdejnu a dvoutřídní mateřskou školu,

- základní škola IZO: 102068925,
- školní družina IZO: 119601044,
- mateřská škola IZO: 107622351.

V letech 2011 až 2013 prošla budova rozsáhlou rekonstrukcí – výměna oken, zateplení, výměna elektroinstalace. Budova se zvýšila o jedno podlaží a herna mateřské školy se rozšířila o původní obecní byt. Škola má jedno hlavní schodiště v prvním patře jsou tři třídy, jeden kabinet, umývárny, WC, sborovna a ředitelna. Ve druhém patře je učebna školní družiny, výtvarná a počítačová učebna, WC a prostor pro nepedagogické pracovníky. V přízemí školy je školní výdejna, obědy jsou dováženy ze Základní školy Paskov. V suterénu školy se nachází pohybová místnost.

Budovu školy obklopuje rozsáhlá obecní zahrada s herními prvky pro děti školního i předškolního věku, k dispozici je rovněž kolovna pro 20 kol

Klima školy je příznivé, liberální, vládou zde partnerské vztahy. Škola je řízena na demokratických principech s vnitřní hierarchií a určenými kompetencemi. Otevřenost programu školy je dána i málotřídním typem školy. Program školy je organizován na principech komunitního vzdělávání a otevřenosti pro další aktivity dětí.

Vyučování ve škole probíhá ve třech kmenových třídách a podle potřeby a zaměření v odborných učebnách.

Zázemí pro učitele – každý vyučující má k dispozici kabinetní zázemí a sborovnu školy s technickým vybavením.

Personální zajištění vzdělávání je ovlivněno počtem žáků školy a od toho se odvíjejícím počtem pedagogů. Téměř všichni vyučující mají pedagogickou i odbornou způsobilost. Plánem Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a celkovým trendem školy je systematické – cílené vzdělávání jak jednotlivců, tak celé sborovny.

Technické a provozní vybavení pro vyučování je na velmi dobré úrovni. Ve škole funguje počítačová síť s možností připojení v každém kabinetě a třídě.

Hygienické zázemí je také na standardní úrovni.

Jsou stanovena **opatření pro zabezpečení objektu školy a bezpečnost žáků a zaměstnanců**. Tato opatření jsou deklarována v provozním řádu školy, ve školním řádu a v dalších vnitřních směrnících.

Odborný pedagogicko-psychologický servis ve Školním poradenském pracovišti zajišťuje speciální pedagog s odbornou kvalifikací a výchovný poradce, kteří například realizují minimální preventivní program. **Škola spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) ve Frýdku-Místku.**

Komunitní vzdělávání = otevřenost spolupráci

Nadstavbové programy zaměřené na žáky vyžadují úzkou spolupráci se zřizovatelem, Školskou radou při ZŠ a MŠ Žabeň, p. o., Místní knihovnou a SVČ Vratimov. Obec Žabeň podporuje zájmy a potřeby dětí a mládeže regionu a stává se nositelem celé řady aktivit podporujících minimalizaci asociálního jednání dětí školy i regionu. Úzká spolupráce je významná zejména u grantové politiky a realizace dlouhodobých záměrů rozvoje školy.

Při škole je ze zákona zřízena Školská rada.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

TVOŘIVOST = předpoklad trvalého osobnostního růstu

Tvořivost považujeme za podmínku umožňující trvalý osobnostní růst. Naším cílem je formovat harmonickou osobnost dítěte. Snažíme se o celkově příjemnou, přátelskou a vstřícnou atmosféru ve škole i mimo ni.

Koncepce naší školy stojí na třech pilířích:

1. pilíř: Pohoda prostředí

K vytvoření pozitivního klimatu školy využíváme nově rekonstruovaných prostor školy, jejich uspořádání a funkčnost, přírodního prostředí v okolí školy, ale zejména přátelské mezilidské vztahy.

I. zásada:

Pohoda věcného prostředí = využíváme a spravujeme moderně vybavené učebny a přilehlou zahradu

Každý prostor ve škole má svou funkci a svého správce. V každém prostoru dodržujeme pravidla pro jeho užívání. Správce zajišťuje funkčnost, příjemnost věcného prostředí tím, že se na dotváření prostoru a péči o něj podílí i ti, kteří prostor užívají. Každý prostor školy a jejího areálu zaručuje pro všechny své uživatele „zdravé“ a bezpečné podmínky.

II. zásada:

Pohoda sociálního prostředí = respektujeme jedinečnost jednotlivce

V žabeňské škole se každý může cítit bezpečně. Osobnost učitele a osobnost žáka na sebe vzájemně působí. Osobnost tvoří opět osobnost. Lidé ve škole usilují o to, aby jejich chování vyjadřovalo humanistické postoje jednoho k druhému: úctu, důvěru a snášenlivost; uznání, účast a empatii; otevřenost v komunikaci a vůli ke spolupráci a pomoci druhému.

III. zásada:

Pohoda organizačního prostředí = Vedeme žáky k upevňování zdraví, uvědomění si zodpovědnosti za vlastní zdraví a chápání zdraví jako životní priority

Cílem toho, co ve škole děláme, je snaha o vytvoření potřeby zdravého životního stylu. Organizace činností ve škole je v souladu s požadavky na životosprávu žáků a učitelů. Rozvrh dne respektuje pravidelnost biologických funkcí. Snažíme se působit na žáky v oblasti správných stravovacích návyků. Většina žáků se stravuje ve školní jídelně. Jsme zapojeni do akcí: „Mléko do škol“, „Ovoce do školy“. Během vyučování zařazujeme relaxační přestávky, snažíme se o využívání bezpečných míst mimo učebny k volnému aktivnímu odpočinku dětí.

2. pilíř: Zdravé učení

Zdravé učení vnímáme jako výběr nejvhodnějších forem a metod práce, vytváření takových vzdělávacích strategií, jejichž prostřednictvím dochází k přímému zapojení všech žáků do procesu vzdělávání a výchovy.

IV. zásada:

Smysluplnost = Učení v žabeňské škole je propojeno se skutečným životem

Učitelé dbají na to, aby to, co se děti ve škole naučí, mělo praktickou využitelnost a vedlo především k

osvojování dovedností a budování postojů. Plánované učení navazuje na znalosti, dovednosti a zájmy dětí. Efektivita učení se odráží nejen v tom, co se žáci ve škole budou učit, ale především jak se budou učit. Učení směřuje k rozvoji dovedností cílů vzdělávání a klíčových kompetencí: „UČIT SE UČIT, KOMUNIKOVAT, SPOLUPRACOVAT A SEBEHODNOTIT SE“. Toto jsou dovednosti dobrých žáků. Plánování učení a rozvoj dovedností je popsán v kapitole Dovednosti klíčových kompetencí a průřezových témat.

V. zásada:

Možnost výběru, přiměřenost = Cílem výchovy a vzdělávání je získat u žáků pocit, že školní prostředí je pro ně bezpečné a umožňuje jim maximální osobnostní rozvoj

Zaměřujeme se na práci se skupinou, ale zároveň vytváříme podmínky k podpoře samostatnosti žáků, k hledání konstruktivních nápadů, k motivujícímu hodnocení, k zaujímání vlastních postojů, ke spolupráci, k podpoře zvědavosti a spontánnosti. Samozřejmostí je také diferencovaný a individuální přístup k žákům s uplatňováním vlídné důslednosti. Vytváříme prostor pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i pro žáky talentované a se zájmem. Konzultacemi se školní speciální pedagožkou zajišťujeme včasnou realizaci doporučených podpůrných opatření.

VI. zásada:

Spoluúčast a spolupráce = Na plánování učení se mohou v řadě případů podílet i sami žáci, kteří takto získávají zkušenosti a dovednosti v oblasti, která je základem demokracie

Z předcházejících zásad vyplývá, že učitel minimalizuje frontální učení (většinu rozvíjených dovedností nelze učit frontálně – například rozvoj komunikačních a sociálních kompetencí) ve prospěch vzdělávacích strategií konstruktivistické pedagogiky.

VII. zásada:

Motivující hodnocení = Učitel volí takové formy hodnocení, které zajišťují dostatek zpětné vazby a uznání všem dětem

Snaží se vytvářet nestresující prostředí a vyhýbá se manipulativnímu přístupu k dítěti. Každé hodnocení probíhá na základě porovnávání. Učitelé se řídí při hodnocení školní normou Pravidla pro hodnocení a sebehodnocení. Metody hodnocení odpovídají cílům a metodám učení. Součástí procesu hodnocení je identifikace cest ke zlepšení. Školní hodnocení je součástí procesu učení a probíhá jako otevřená spolupráce a dialog mezi žákem a učitelem. Vede u žáka k rozvoji sebehodnocení a informuje všechny zúčastněné strany o žakově pokroku, jeho míře a o příčinách toho, proč žák dosáhl pokroku právě v takové míře. Školní hodnocení je průběžné a je spojeno s autentickými činnostmi žáka.

3. pilíř: Otevřené partnerství

Žabeňská škola se otvírá Žabni.

VIII. zásada:

Škola – model demokratického společenství = Tradiční škola se otvírá komunitě obce a svoji nabídku organizuje na demokratických principech, kterými jsou zejména svoboda a odpovědnost, zachování pravidel a spravedlnost, spoluúčast a spolupráce

Bez podpory se státní škola neobejde. Na participaci (spoluúčasti) a supervizi (kontrolu toho, co se ve škole děje) se spolupodílí obecní a státní správa i samospráva. Průběžně hledáme partnery pro programy podpory a trvale udržitelného rozvoje školy.

3.2 Dovednosti klíčových kompetencí a průřezových témat

Klíčové kompetence i průřezová témata chápeme jako filozofii školy. S touto filozofií je ztotožněn každý učitel a tím i žák, který si naši školu vybral. Tyto kompetence jsou rozvíjeny ve všech oblastech – tedy i předmětech.

Dovednosti, které rozvíjí klíčové kompetence a průřezová témata, jsou součástí učitelova plánování vyučovací jednotky a vychází z cílů vzdělávání definovaných v RVP pro ZV.

Učitel si pro své učení a vyučovací jednotku stanovuje minimálně dva cíle:

- 1) cíl, který má vazbu na sledované a rozvíjené nadpředmětové dovednosti KK,
- 2) cíl, který má vazbu na rozvíjené předmětové znalosti a dovednosti.

Žák si rozvoj těchto cílů reflektuje:

Průběžně je veden učitelem k popisování splněného a toho, co se tolik nedaří. Vedený učitelem sebehodnotí své úspěchy či neúspěchy a hledá cesty řešení.

Stanovení cílů má vazbu na dimenze kognitivního procesu žákova učení (Bloomova taxonomie). Učitel organizuje práci v hodině tak, aby si žák ZNALOST ZAPAMATOVAL, POROZUMĚL JI, APLIKOVAL a ANALYZOVAL JI, ABY JI HODNOTIL či SEBEHODNOTIL a nebo za její pomoci TVOŘIL nové složitější konstrukce.

Žáci ZŠ Žabeň jsou vedeni k tomu, aby hlouběji porozuměli sami sobě, ostatním lidem i světu kolem sebe. Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby žáci nepřijímali jen hotové teoretické informace, ale osvojili si způsoby řešení reálných životních problémů.

Z uvedeného vyplývá, že učitel minimalizuje frontální učení ve prospěch vzdělávacích strategií konstruktivistické pedagogiky. Především se věnuje rozvoji čtenářství a badatelství (například objevování založeném na strategii heuristického učení).

Tvorba školního vzdělávacího programu je proces, proto školní vzdělávací program je rámcem pro další dokumenty a nástroje, které budou vznikat v průběhu dalších let. **Rozvíjené znalosti, dovednosti a postoje,** jak předmětové, tak nadpředmětové, jsou rozpracovávány v **osnovách ŠVP.**

3.3 Klíčové kompetence a výchovně vzdělávací strategie

Filozofie tvorby školního vzdělávacího programu je PROCES. Je to cesta hledání, objevování, úvah, tvoření a pojmenovávání. Je to cesta, která vede nadpředmětově od stanovení cílů vzdělávání – přes životní dovednosti obsažené v klíčových kompetencích a průřezových tématech – ke kompetencím a dovednostem předmětovým a vlastnímu obsahu – učivu.

Základní vzdělávání má žákům pomoci získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktická jednání.

V osnovách našeho ŠVP je dobře patrné, jak se propojují cíle vzdělávání s klíčovými kompetencemi a průřezovými tématy. Každý výstup, i realizovaný například formou projektu, tvořivou aktivitou a podobně, je činností, ve které se vždy vzájemně propojují klíčové kompetence, průřezová témata a jednotlivé hladiny Bloomovy taxonomie. Každý výstup v ŠVP je dále definován, zda se jedná o výstup znalostní, dovednostní nebo postojový. Provazování je významné při volbě výchovných a vzdělávacích strategií.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ ZŠ Žabeň realizuje požadavky oblasti klíčových kompetencí stanovených státem určeným rámcem v **RVP ZV.**

Za klíčové považujeme tyto životní kompetence:

1) vztahující se ke konkrétním disciplínám – vyučovacím předmětům jako jsou:

- komunikace v mateřském jazyce i v cizím jazyce a zejména rozvoj čtenářství (*komunikovat, spolupracovat*);
- matematická gramotnost a kompetence v oblasti přírodních věd a technologií (*řešit problém*);
- využívání informačních a komunikačních technologií (*učit se, komunikovat*).

2) kroskurikulární – nadpředmětové jako jsou:

- učit se učit (*učit se*);
- schopnost zvolit si zdravý způsob života (*zdraví*);
- interpersonální, interkulturní a sociální kompetence a kompetence občanské (*občan, empatie*);
- podnikatelské dovednosti (*podnikatelské dovednosti, spolupracovat, řešit problém*);
- kulturní rozhled – tvůrčí dovednosti, vnímání kulturního dění (*tvořivost, empatie*).

Použitá klíčová slova uvozují určité klíčové kompetence. Logická posloupnost spočívá v hledání významů klíčových slov, v jejich funkční provázanosti s výstupy, vzdělávacími strategiemi učitele a učivem.

	<i>Klíčové slovo uvozující klíčovou kompetenci</i>	<i>Výklad obsahu klíčového slova</i>
KK	<i>učit se</i> kompetence k učení	Efektivně se učí pro život a používá učební strategie, které odpovídají jeho možnostem.
KK	<i>řešit problém</i> kompetence k řešení problémů	Nalézá vhodné postupy pro vyřešení problému a sestaví konstruktivní postup řešení problému.
KK	<i>komunikovat</i> kompetence komunikativní	Porozumí různým druhům sdělení a na tato sdělení vhodně reaguje.
KK	<i>spolupracovat</i> kompetence sociální a personální	Dokáže se cíleně domluvit na společném konání – tedy například na práci, jejím průběhu a výsledcích.
KK	<i>občan</i> kompetence občanské	Dodržuje společností dohodnuté normy – pravidla. Dokáže se vcítit do role druhého a jedná tak, aby neohrožoval druhé.
KK	<i>práce</i> kompetence pracovní	Plní zadané úkoly podle svého osobnostního maxima. Přiměřeně věku si osvojí pracovní návyky a je schopen na nich stavět.

Šest základních klíčových kompetencí z RVP ZV (KK) rozšiřujeme i o „naše“ další kompetence vycházející z Lisabonského procesu (KLP)

	<i>Klíčové slovo uvozující klíčovou kompetenci</i>	<i>Výklad obsahu klíčového slova</i>
KLP	<i>podnikatelské dovednosti</i>	Efektivně promýšlí vlastní práci i práci druhých.
KLP	<i>tvořivost</i>	Nalézá další cesty vedoucí k dosažení výsledku.
KLP	<i>empatie</i>	Pochopí druhého a pomůže mu.

Jednotlivé klíčové kompetence jsou rozvíjeny ve vzdělávacích oblastech, které jsou přehledně uvedeny v následující tabulce. Podrobná náplň vzdělávání jednotlivých oblastí je rozpracována ve formě tabulek. **Požadované znalosti a dovednosti žáků jsou formulovány jako Výstupy ZŠ Žabeň. Další tabulku chápeme takto:** každá oblast umožňuje realizovat většinu klíčových kompetencí stanovených RVP. V tabulce uvádíme vždy jenom tu kompetenci, kterou pokládáme v této oblasti za převládající.

Vzdělávací oblast	Cíl vzdělávací oblasti	PŘEVLÁDAJÍCÍ	
		Klíčové kompetence	Ostatní rozvíjené klíčové kompetence
Jazyk a jazyková komunikace	schopnost dorozumět se s ostatními lidmi a porozumět informacím	komunikovat	učit se řešit problém spolupracovat tvořivost
Matematika a její aplikace	zjednodušení rozumového poznávání přírodních zákonitostí pomocí matematických symbolů	řešit problém	učit se komunikovat tvořivost spolupracovat
Informatika	schopnost porozumět zadanému problému a správnou posloupností kroků dojít ke správnému řešení tohoto problému	řešit problém	učit se tvořivost zdraví algoritmickému myšlení
Člověk a jeho svět	poznávání člověka a jeho postavení v systému lidské společnosti v minulosti i dnes rozumové poznávání přírodních zákonitostí a zařazování do systému	občan	empatie řešit problém spolupracovat komunikovat učit se tvořivost
Umění a kultura	fantazijní poznávání okolního světa	empatie	tvořivost komunikovat spolupracovat řešit problém
Člověk a zdraví	osvojení zdravého životního stylu a ochrana vlastního zdraví	zdraví	spolupracovat občan řešit problém komunikovat
Člověk a svět práce	schopnost prakticky zvládnout manuální činnosti světa a zvolit si vhodné povolání	práce	občan podnikatelské dovednosti spolupracovat řešit problém

3.3.1 Kompetence k učení

Efektivně se učí pro život a používá učební strategie, které odpovídají jeho možnostem.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Zdůvodní, vysvětlí, proč se učí.	– organizuje takové aktivity, kde žáci objevují informace o odbornících a slavných lidech, kterým vzdělání pomohlo ke slávě a majetku.	– vyjmenovává profese, kde vzdělání je prioritou úspěchu – v naučném slovníku vyhledá informace o úspěšných vědeckých kapacitách, zdatných manažerech, šikovných odbornících, z určeného oboru.
Poznává své učební styly a učí se chápat, k čemu mu to pomůže.	– zadává práci různými způsoby a se žáky reflektuje, který styl jim nejlépe vyhovoval.	– popisuje své prožitky z učení – například kdy si při učení nejvíce zapamatoval – má zkušenosti s tím, jaké metody a způsoby učení jsou pro něj nejefektivnější, a vědomě je používá
Učí se cíleně a smysluplně.	– vede žáky k efektivnímu plánování práce – dbá, aby učivo mělo praktickou využitelnost	– dodržuje psychohygieny učení – během učení a domácí přípravy pravidelně a dle svých potřeb relaxuje způsobem, který jemu samotnému vyhovuje
Při učení ovlivňuje své okolí pro učení.	– zadává úkoly tak, aby žák mohl využívat alternativních zdrojů informací, roztřídit je a práci zhodnotit a předat informace ostatním	– dokáže ovlivňovat postup výuky a učení tak, aby pro něj byly přínosné, aktivně žádá objasnění souvislostí s něčím, co je mu již povědomé, zajímá se o alternativní zdroje informací a sám je navrhuje, pokud je mu látka odjinud známá více než ostatním (např. z kroužku, doučování, TV...)
Aktivně vstupuje do výuky, zeptá se, když něčemu nerozumí, vysvětlí spolužákovi, který něčemu nerozumí.	– využívá nadaných žáků jako prostředníků předávání informací – chybu vnímá jako pozitivní příležitost – k nápravě	– identifikuje vlastní chybu a umí zjistit její příčinu, nevnímá ji jako selhání a ostudu, nenechá se jí odradit, ale rozpozná v ní příležitost k učení, hledá a nalézá způsoby její nápravy, je schopen změnit nastoupenou cestu v případě přesvědčení se o omylu nebo bezvýchodnosti

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Učí se učit, bere v úvahu svou vlastní zkušenost, poučí se z chyb druhých.	– učí chybu vnímat jako pozitivní příležitost k nápravě	– při učení volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svou volbu zdůvodní (např. samostatná práce při učení se, skupinová práce při vytváření dlouhodobého projektu apod.)
Učí se pracovat s informacemi.	– při výuce využívá různých zdrojů informací	– dokáže podle zkušeností a vědomostí posoudit věrohodnost a kvalitu zdrojů a informací
Z textu vybere podstatné a to strukturovaně zaznamená.	– úkoly zadává tak, aby cíleně rozvíjel čtení s porozuměním – využívá metod kritického myšlení k rozvoji čtenářství	– odliší důležité a podstatné informace od nepodstatných – vede si čtenářský záznam – používá jej pro další učení
Utříděné informace využívá k dalšímu učení a k rozvoji myšlení.	– sestavuje s žáky myšlenkové a pojmové mapy – evokaci, uvědomění a reflexi používá metod kritického myšlení – například metodu V-CH-D (vím – chci vědět – dozvěděl jsem se)	– získané informace chápe včetně souvislostí a dokáže je vysvětlit (formuluje hlavní myšlenku, vyjádří vlastními slovy obsah získaných informací i jejich význam)
Informace využívá k vlastnímu obohacování a sebevzdělávání.	– vhodně žáky motivuje – promýšlí badatelské aktivity	– dokáže zobecňovat jevy a problémy porovnáváním a propojováním informací
Popíše, co se mu na zadaném úkolu podařilo, v čem má rezervy a tedy na co se má při svém učení zaměřit.	– zadává referáty a využívá je jako vzdělávací strategii pro další učení a rozvoj dovedností klíčových kompetencí – využívá formu projektů a následné prezentace	– své formulace, názory a hypotézy, svá řešení problémů i reflexe zkušeností a prožitků, své kritické zkoumání a posuzování poznatků opírá o získané a reflektované vědomosti

3.3.2 Kompetence k řešení problémů

Nalézá vhodné postupy pro vyřešení problému a sestaví konstruktivní postup řešení problému.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Rozpozná a pojmenuje problém, zaujme k němu postoj a hledá cesty k řešení, využívá vlastního úsudku, zkušenosti.	– zadává problémové úkoly – pokládá vhodně formulované otázky – názornost učení zvyšuje názorností – obrázky, schémata, grafy, modely, tabulky, pokusy, pozorování... – naznačuje různé cesty k řešení problému, vede žáka k tomu, aby rozpoznal nejvhodnější – diskutuje s žáky o výhodách a nevýhodách jednotlivých způsobů řešení – nesprávné postupy neshazuje, ale využívá je k objasnění problémů – vede žáky k logickému postupu řešení problému	– rozhodne, co je pro problém důležité – odhadne, co způsobuje problém – rozpozná příčinu a důsledek a vztah mezi nimi – identifikuje alespoň jedno místo, které je z hlediska řešení problému rizikové – problém analyzuje z různých hledisek – vytváří a využívá různá (vizuální, grafická aj.) znázornění problému – navrhne řešení, které obhájí
Kriticky myslí, uvědomuje si zodpovědnost za svá jednání.	– zadává úlohy s větším množstvím údajů než je nezbytně potřeba – zadává úlohy s nedostatkem údajů, informací – dává prostor k vlastnímu hledání a výběru zdrojů informací – nabízí ke srovnání a hodnocení různé varianty řešení (žáků vzájemně i odborníků)	– formuluje hypotézy na základě dostupných informací – rozhodne, které informace nutné k řešení v problému nejsou k dispozici – vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi
Sestaví algoritmus řešení problému, uplatňuje základní myšlenkové operace - srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování.	– rozčlení řešení problémů na jednotlivé kroky – diskutuje o navrhovaných řešeních – připravuje, motivuje k badatelství – experimentu – vyžaduje přehledné záznamy o průběhu řešení problému – spolu s žáky hodnotí získané výsledky – nesprávné výsledky neodsuzuje, vede žáky k odhalování chyb a zobecnění výsledků	– hodnotí dosažení dílčích cílů a stanovuje další – diagnostikuje chyby a navrhuje nové řešení - v roli badatele provádí experiment – zaznamenává postup a výsledky empirického zkoumání – vyhodnocuje experiment z hlediska výsledku i postupu – zobecňuje výsledná řešení – zdůvodňuje a obhájí srozumitelně svá řešení – neukvapuje se ve svých závěrech – po zvážení informací se dokáže rozhodnout a přijímá za své rozhodnutí zodpovědnost – navrhuje opatření vedoucí ke zmírnění či vyloučení negativních důsledků navrhovaných řešení

3.3.3 Kompetence komunikativní

Porozumí různým druhům sdělení a na tato sdělení vhodně reaguje.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Porozumí informacím sdělovaným partnery v diskuzi a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění.	– zadá projekt na doma (předpříprava) – poskytne materiál i informace, kde to – najde – konzultace s učitelem – osnova (zpracování materiálů) – problémová výuka	– v textu, promluvě či jiném záznamu najde ty myšlenky a místa, které jsou vzhledem k zadanému úkolu klíčové, a stručně je shrne – pozná, když si informace protirečí – v různých zdrojích si ověřuje, zda jsou informace pravdivé, a připraví si argumenty pro zdůvodnění svého názoru na ně – rozpozná místa, použité prostředky nebo informace, které jsou v daném kontextu použity manipulativně
Pracuje v týmu a dodržuje základní pravidla komunikace – dokáže naslouchat druhým.	– rozdělí pracovní skupiny a stanoví role – zadá přesnou strukturu probíhající práce, určí výstupy (stanoví kritéria)	– vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, používá pro to jednoznačná a výstižná pojmenování, staví souvislé a přehledné věty a souvětí; pokud je to třeba, najde jiné výrazy, kterými ostatním lépe vysvětlí, co měl na mysli; vyhýbá se parazitním výrazům – při vyjadřování uspořádá informace logicky podle časových, místních, příčinných a dějových souvislostí
Respektuje názor jiných, formuluje a obhájí svůj vlastní názor.	– zadá diskutabilní téma – řídí diskuzi – nechává prostor pro každý názor dítěte, který je podložený – dává prostor žákům s vlastními nápady	– dává druhým lidem najevo, že jim naslouchá tak, že s nimi udržuje oční kontakt, svou mimikou dává najevo vstřícnost, verbálně i neverbálně dává najevo porozumění pro pocity druhého (přítakává) – v diskuzi využívá myšlenky druhých jako východiska pro své sdělení a navazuje na ně, povzbuzuje skupinu k produkování dalších nápadů, názorů, návrhů, iniciativně přichází s vlastními nápady
Přesně formuluje otázky a odpovědi.	– učitel se ptá: „Čemu přesně nerozumíš?“ „Co tě zajímá?“ – dává prostor k vyjádření, nenutí žáky pouze k jednoslovným odpovědím	– své sdělení vyjádří písemně uceleně, se souvislou stavbou vět, a celého textu, se zaměřením na věc i s ohledem na svého adresáta a záměr sdělení – před známým publikem přednese své sdělení uceleně a srozumitelně, umí si připravit a použít poznámky tak, aby mu při vystoupení pomohly

Využívá i jiné než slovní formy komunikace (nonverbální).	– spoluvytváří s dětmi gesta, která vhodně využívá při komunikaci	– různými způsoby vyjádří své názory, pocity a myšlenky, dívá se na věci z různých hledisek, vyhýbá se paušálním hodnotícím soudům – rozumí gestům a domluveným signálům a řídí se jimi

3.3.4 Kompetence personální a sociální

Dokáže se cíleně **domluvit na společném konání** – tedy například o práci, jejím průběhu a výsledcích.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Dokáže se dohodnout na pravidlech a stanovit si své povinnosti a uvědomuje si svá práva i povinnosti.	– využívá kooperativních technik učení – jednotlivé členy skupiny cíleně střídá v rolích s různou mírou odpovědnosti – pedantsky vyžaduje dodržování skupinou domluvených pravidel	– analyzuje ve skupině problémovou situaci a určí, co je úkolem (použije svou klíčovou kompetenci k řešení problémů) – rozdělí si ve skupině části úkolu a přijme svou část včetně zodpovědnosti za její plnění
Dodržuje dohodnutá pravidla.	– učitel po dohodě s žáky určí pravidla, vyhodnocuje je a nabízí varianty řešení	– pracuje podle zažitých pravidel, a pokud vyvstane potřeba, pravidla pro danou situaci aktualizuje
Uvědomuje si svá práva i povinnosti.	– učitel nabízí „pomocnou ruku“	– při potížích se svou částí práce se snaží najít příčiny; při závažných potížích celé skupiny zastavuje práci a hledá, kde v dosavadním postupu došlo k chybě – nabízí svou pomoc v případě potřeby – všimne si, kdo ji potřebuje – po skončení práce se stará o úklid
Dokáže si naplánovat společný postup.	– připraví podklady pro možnost plánování a stanoví pravidla pro hodnocení	– stanoví s ostatními časy pro splnění úkolů (harmonogram práce), v dlouhodobém úkolu hlídá mezičasy i závěrečný termín
Stanoví si plán společné práce a spolupracuje ve skupině, respektuje ostatní členy skupiny.	– promýšlí aktivity se skupinou tak, aby pracoval s volnými vlastnostmi žáků ve vazbě na jejich emoční jednání	– pojmenuje své emoce v daném okamžiku, omluví se při jejich neovládání ve skupině, používá jednoduché postupy jak zvládat své emoce
Spolupracuje při výuce – pracuje v určené roli (kooperativní učení) a to i v zájmových aktivitách.	– poukazuje na historické a současné osobnosti, které by mohli být vzory pro žáky – učitel je osobním příkladem pro žáky	– vyslovuje své ocenění nápadů a práce druhých dříve než svou kritiku, děkuje druhým za uznání, nepodléhá ambicím, třídním stereotypům nebo rivalitám ani osobním preferencím ve vztahu ke spolužákům, raduje se z úspěchu celé skupiny i tehdy, když se na něm nepodílel nebo když zvítězilo řešení, které sám neprosazoval

3.3.5 Kompetence občanská

Dodržuje společností dohodnuté normy – pravidla. Dokáže se vcítit do role druhého a jedná tak, aby neohrožoval druhého.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Vytváří si postoje a na jejich základě jedná.	– klade otevřené otázky – využívá metody dedukce, dialogu, brainstormingu	– názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty
Utvrzuje si již vštípené základy mravnosti a morálky.	– navozuje prostředí důvěry, otevřenosti – vštěpuje zásady slušného a společenského chování formou různých her a cvičení si ověřuje	– vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů – druhých v různých situacích – vysvětlí rozdíl mezi respektováním a tolerováním
Rozpozná špatné modely jednání. Uvědomuje si nutnost dodržovat dohodnutá pravidla.	– rozvíjí vštěpovaných morálních zásad například aktivitami vedoucími k jejich porozumění – společně se skupinou stanoví pravidla a důsledně dbá na jejich dodržování	– posuzuje a hodnotí jevy, procesy, události a problémy ve svém okolí z různých úhlů pohledu – spolužáka upozorní na jednání, které se vymyká dohodnutým pravidlům nebo které mu zásadně vadí
Dokáže harmonizovat zájmy své se zájmy celku.	– koriguje, usměrňuje, vede, postihuje, odměňuje a motivuje jednání žáků – NEMANIPULUJE – je osobním příkladem žákům	– kritizuje stereotypy a předsudky použité v soukromé i ve veřejné komunikaci - sám jich nepoužívá – v různých situacích, kde nejsou přesně stanovená pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil – respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého
Myslí nejen sám na sebe, dokáže obětovat něco celku slevit ze svých požadavků.	– je osobním příkladem – vyzdvihuje správné modely jednání – NENÁLEPKUJE – požádá o pomoc pro žáky, kteří ji potřebují	– aktivně pomáhá slovem i činem potřebným spolužákům, spoluobčanům i mimo školu, podle svých možností se zapojuje do obecně prospěšných akcí na místní i širší úrovni
Respektuje pravidla a normy občanské pospolitosti.	– navštěvuje s dětmi různé besedy, výchovně vzdělávací pořady – organizuje aktivity, které vedou žáky k porozumění základních norem slušného chování – podporuje uvědomění si vlastní národní identity	– respektuje, že v některých výjimečných situacích mohou dospělí omezit jeho práva – dokáže takové situace uvést a podřizuje se těmto omezením i v případech, kdy nehrozí přímá kontrola

Podílí se na budování školní demokracie (třídní samospráva, reprezentace školy)	– podpoří demokratickou volbu třídní samosprávy – nabízí žákům aktivity směřující k reprezentaci školy (olympiády, sportovní soutěže a jiné) – podle možností zapojuje žáky do aktivit v rámci třídy, školy, obce, města, státu i EU	– při rozhodování o společných záležitostech hledá a prosazuje řešení přijatelné pro všechny – hlasování přijímá jen jako východisko z nouze – i když dojde k hlasování, snaží se, aby se přehlasovaná menšina necítila při realizaci řešení špatně
Respektuje přesvědčení druhých, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situace ostatních lidí.	– diskutuje, probírá, polemizuje, stanoví pro a proti – je empatický a snaží se tuto schopnost vštípit i žákům	– při střetu s požadavky dospělých, které nerespektují lidská práva jeho nebo ostatních, předkládá argumenty postavené na znalosti lidských práv
Uplatňuje svá práva a plní své povinnosti v souladu se školním řádem.	– trvá důsledně na dodržování předem dohodnutých pravidel – nastaví mantinely a vyvozuje přiměřené sankce při jejich porušení	– rozpozná a posuzuje extremistické projevy národní hrdosti s odkazem na lidská práva, nalézá souvislosti s tragickými příklady z historie i současnosti
Má pozitivní vztah ke kultuře.	– navštěvuje s žáky konkrétní akce – vede žáky ke sledování kulturního dění u nás i ve světě – učí rozpoznávat kvalitu od kýče a bulváru – vede ke správné orientaci ve světě internetu a informačních technologií – vede je k respektu k jiným etnickým skupinám	– sleduje a vybírá si kulturní události v obci, zvažuje jejich kvalitu – doporučí spolužákům – rodičům – zajímavý kulturní pořad

3.3.6 Kompetence pracovní

Plní zadané úkoly podle svého osobnostního maxima. Přiměřeně věku si **osvojí pracovní návyky** a je schopen **na nich stavět**.

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Zapojí se do organizace – přípravy školních akcí.	– organizuje třídní – předmětové – školní akce tak, aby každý žák měl svoji konkrétní roli a odpovědnost	– naplánuje práci do jednotlivých kroků – vybere takové materiály, nástroje a postupy, které nejlépe odpovídají pracovnímu úkolu a připraví je
Dodržuje pravidla bezpečnosti práce.	– vede žáky tak, aby při porušení školního řádu nebo zásad bezpečného chování při práci rozpoznali, že takováto situace nastala – vzniklou situaci společně se žáky vyhodnocuje – zadává práci tak, aby žáci dospěli samostatně k výsledkům různými cestami – vede žáky k systematickosti – zadává úkoly, rozebírá se žáky jimi plánovanou činností...	– pracuje podle návodu – postupuje systematicky podle složitějšího návodu – seznámí se s návodem, upraví ho podle konkrétních podmínek a systematicky podle něj pracuje – dodržuje bezpečnostní pravidla, pracuje tak, aby chránil zdraví své i ostatních – upozorní spolužáka na porušení řádu či pravidel – doporučí správné řešení
Nebojí se práce, váží si práce druhých.	– organizuje takové aktivity, aby žák zažíval radost ze své práce – vytváří u něho potřebu smysluplně pracovat – společně se žáky nebo sám stanoví kritéria hodnocení práce vlastní i ostatních – podle těchto kritérií – hodnotí nebo vede žáky k sebehodnocení – na konkrétních příkladech ukáže její smysluplnost zapojení do pracovního procesu – organizuje práci třídy i jednotlivců tak, aby minimalizoval zbytečnou práci	– rozpozná kvalitní práci a dobře splněný úkol (podle zadání a předem stanovených kritérií); sám nebo ve spolupráci se spolužáky zhodnotí podle předem stanovených kritérií práci ostatních i vlastní práci – reálně odhadne své možnosti (co dokáže a za jakých podmínek)
Využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech k volbě budoucího povolání.	– různými metodami pomáhá žákovi poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti a uplatňovat je při rozhodování o výběru budoucí profese – navodí modelové situace, při kterých si žáci vyzkouší a ověří své dovednosti a znalosti – připravenost	– získává potřebné informace o případné budoucí profesi

3.3.7 Kompetence digitální

Ovládá běžně používaná **digitální zařízení**, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; **samostatně rozhoduje, jaký použít postup** pro jakou činnost či problém použít

	Co například dělá učitel	Co například dělá žák
Využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci	– vede žáky tak aby si zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce	– chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
Dodržuje pravidla bezpečnosti práce na internetu.	– vede žáky tak, aby při porušení pravidel na internetu rozpoznali, že takováto situace nastala – vzniklou situaci společně se žáky vyhodnocuje	– v digitálním prostředí jedná eticky – předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací
Dodržuje dohodnutá pravidla práce s IT technikou.	– učitel po dohodě s žáky určí a vysvětlí pravidla práce s IT technikou, – pravidla s žáky vyhodnocuje a nabízí varianty možného řešení	– pracuje podle pevně daných pravidel, – pokud vyvstane potřeba, pravidla pro danou situaci po dohodě s učitelem aktualizuje
Dokáže si naplánovat společný postup.	– připraví podklady pro plánování a stanoví pravidla pro následné řešení	– stanoví s ostatními časy pro splnění úkolů tzv. harmonogram práce, v dlouhodobém úkolu hlídá mezcasy i závěrečný termín
Přesně formuluje daný problém a jeho následné řešení.	– volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu	– získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, – vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

3.4 Průřezová témata

Průřezová témata v sobě zahrnují všechny klíčové kompetence a jejich realizace navazuje na práci každého učitele. V určitém slova smyslu můžeme najít realizaci výstupů jednotlivých průřezových témat prakticky v každém předmětu a v každém ročníku.

V tabulkách učebních osnov předmětů - najdeme u jednotlivých předmětů v kolonce „Průřezová témata“ odkaz na příslušné téma a očekávaný výstup předmětu (OVP), který se tak stává závazným.

Charakteristika jednotlivých průřezových témat:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – OSV

OSV vede žáky k rozvoji vlastní osobnosti v rámci sociálních vztahů ve třídním i celoškolském kolektivu. Škola tak napomáhá v jejich přípravě pro snadnější zvládnutí rozličných situací v běžném každodenním životě, a to jak osobním, tak ve společnosti. Vede žáky k porozumění sobě samému, jejich dalšímu směřování a motivaci. Rozvíjí komunikaci, sebevyjádření, zdravé sebevědomí, spolupráci a zároveň žáky učí zvládnutí konfliktů a předcházení stresových situací. Zároveň se snaží u žáků ovlivňovat a vytvářet postoje a mravní hodnoty.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA – VDO

Cílem VDO je naučit žáky žít ve společnosti, dodržovat její pravidla a při tom neztratit svoji osobnost. Učí je principy demokratické společnosti (řád, disciplína, sebekázeň ...), vychovává je k toleranci, vzájemnému respektu, spolupráci a dialogu. Nedílnou součástí je výchova žáka se zdravým sebevědomím, se schopností vyjádřit svůj názor, obhájit si ho, ale také schopností přijmout názor druhého.

VÝCHOVA V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH – EGS

EGS vede žáky k uvědomění si, že naše chování a jednání má dopad nejen na ně samé, ale na celou společnost a učí je k vzájemné toleranci s přesahem k různým národnostním etnikům. Žáci mají možnost nejen porozumět různým kulturám (životní styl, jejich důsledky, hodnoty), ale mají být schopní je porovnat a objevovat souvislosti a rozdíly, ověřovat si informace.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA – MKV

MKV zprostředkovává žákům poznání vlastní kultury a vede je k toleranci a porozumění odlišných kultur. Buduje u nich dobré mezilidské vztahy zejména na základě vlastních prožitků. Žáci porovnávají chování a jednání v určitých situacích, vyhodnocují ho, dávají do souvislostí a na tomto základě zaujímají stanovisko.

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA – EV

EV vede žáky k ochraně přírody a vytváření postoje neničitele – ochránce přírody. Seznamuje je s negativními důsledky zásahů člověka do přírody a způsoby ochrany. Na základě vlastního pozorování, zkušeností si žáci vytváří stanoviska, kterými se řídí a přijímají je za své.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA – MV

Cílem MV je, aby žáci uměli informace z různých médií nejen získat, ale především jim porozumět, vyhodnocovat, dále je zpracovat a zaujmout k nim vlastní stanovisko. Také je důležité žáky naučit různé způsoby sdělování svých rozhodnutí ostatním.

3.4.1 Tabulky průřezových témat

Provázanost průřezových témat (PT) na výstupy předmětů jsou zřejmé zejména v elektronické podobě osnov. V textové části je uvedena charakteristika PT. Vazbu na průřezová témata naleznete v tabulkách osnov jednotlivých předmětů. V kolonce „Průřezová témata“ je zaznamenán odkaz na příslušný okruh průřezového tématu.

- 1. OSV Osobnostní a sociální výchova - osobnost**
  - 1.1 osobnostní rozvoj**
    - 1.1.1 rozvoj schopností poznávání
    - 1.1.2 sebepoznání a sebepojetí
    - 1.1.3 seberegulace a sebeorganizace
    - 1.1.4 psychohygienu
    - 1.1.5 kreativita
  - 1.2 sociální rozvoj**
    - 1.2.1 poznávání lidí
    - 1.2.2 mezilidské vztahy
    - 1.2.3 komunikace
    - 1.2.4 kooperace a kompetice
  - 1.3 morální rozvoj**
    - 1.3.1 řešení problémů a rozhodovací dovednosti
    - 1.3.2 hodnoty, postoje, praktická etika
- 2. VDO Výchova demokratického občana – demokracie**
  - 2.1 občanská společnost a škola
  - 2.2 občan, občanská společnost a stát
- 3. EGS Výchova v evropských a globálních souvislostech - globální Evropa**
  - 3.1 Evropa a svět nás zajímá
  - 3.2 objevujeme Evropu a svět
  - 3.3 jsme Evropané
- 4. MKV Multikulturní výchova – přátelská škola**
  - 4.1 kulturní diference
  - 4.2 lidské vztahy
  - 4.3 etnický původ
  - 4.4 multikulturalita
- 5. EV Environmentální výchova - neničitel přírody**
  - 5.1 ekosystémy
  - 5.2 základní podmínky života
  - 5.3 lidské aktivity a problémy životního prostředí
  - 5.4 vztah člověka k prostředí
- 6. MDV Mediální výchova – média**
  - 6.1 kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
  - 6.2 fungování a vliv médií ve společnosti
  - 6.3 stavba mediálních sdělení
  - 6.4 tvorba mediálního sdělení

3.5 Pravidelné akce školy a celoškolské projekty

Pravidelné akce školy rozvíjí dovednosti klíčových i předmětových kompetencí, ale například i ekologické myšlení a jednání, kulturní a umělecké citění. Navozují pozitivní vztahy mezi žáky, učiteli, rodiči i občany Žabně. Obohacují jednotlivé předměty a zároveň využívají mezipředmětové vztahy a vazby na průřezová témata. Různorodá skladba témat poskytuje všestranný rozvoj žáků a stává se vzdělávací strategií učitelů.

Každá školní akce nemusí být projektem. Projekt na rozdíl od akce se dobře rozpozná podle stanovených cílů směřujících k výstupům. Výstupy jsou reflektovány, sebehodnoceny žáky a hodnoceny učiteli. Součástí projektů mohou být pracovní listy, tematická portfolia, různé formy prezentací...

Pravidelné akce školy, celoškolské projekty a projekty napříč školou

AKCE – PROJEKT	UPŘESNĚNÍ	OBDOBÍ	SKUPINA – TŘÍDA	CO ROZVÍJÍ	KLÍČOVÉ KOMPETENCE *)	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY
Sběrové dny	celoškolní akce – součást odpadového hospodářství školy	průběžně	napříč všemi ročníky	ekologické myšlení a jednání	řešit problém, spolupracovat, občan	EV	PČ, M, F, PRV, PŘ,
Projektové dny	celoškolní projekt	průběžně	žáci 1.-5. ročníku	předmětové dovednosti	učit se, řešit problém, práce, tvořivost	OSV, MDV	všechny předměty
Spolupráce s MŠ	Návštěvy v MŠ, předčítání žáků dětem	průběžně od prvního školního dne	žáci 1.-5. ročníku	přátelské vztahy mezi žáky, empatie	komunikovat, spolupracovat, občan, empatie	OSV, VDO	ČJ, PRV
Mikulášská nadílka	celoškolní projekt	prosinec	žáci 1.-5. ročníku	přátelské vztahy mezi žáky, empatie	komunikovat, tvořivost, empatie	OSV, MDV	VV, HV
Vánoční jarmark	celoškolní projekt	prosinec	žáci 1.-5. ročníku	estetickou i manuální tvořivost, výtvarné a hudební citění	komunikovat, spolupracovat, práce, podnikatelské dovednosti, tvořivost	OSV, MDV	PČ, VV, HV, ČJ, VL
Den Země	celoškolní projekt	duben	žáci 1.-5. ročníku	ekologické myšlení a jednání	řešit problém, komunikovat, spolupracovat, občan, zdraví	OSV, VDO	PŘ, VL, PRV, PČ
Sportovní den	celoškolní projekt	červen	žáci 1.-5. ročníku	pohybové dovednosti	řešit problém, tvořivost, empatie, zdraví	OSV	TV

3.5.1 Tradiční akce, které jsou součástí Školního vzdělávacího programu pro ZV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“

Součástí programu tříd nebo jednotlivých předmětů, či skupin předmětů jsou různé typy pobytových a výchovně vzdělávacích akcí. Snahou je, aby se všech akcí účastnily celé třídní kolektivy, nebo celá cílová skupina, pro kterou je akce připravována.

Akce	1	2	3	4	5
Škola v přírodě	x	x	x	x	x
Povinný plavecký výcvik (40 hodin povinných) *)	x	x	x	x	x
Lyžařský výcvikový zájezd *)	x	x	x	x	x
Předmětové exkurze	x	x	x	x	x
Ochrana člověka za mimořádných situací (6 vyuč. hodin) **)	x	x	x	x	x
Projektové dny	x	x	x	x	x
Celoškolní, oblastní a předmětové projekty	x	x	x	x	x

Poznámky:

*)Plavecký kurz a kurz lyžování se mohou případně střídat v ročních cyklech

***)Výstupy jsou obsaženy zejména v TV v oblasti Člověk a zdraví.

3.6 Organizační struktura školy

Spokojený učitel = spokojený žák = spokojený rodič = efektivní, dobrá a dobře hodnocená škola.

Škola je službou, jejíž společenskou zakázku formuluje **STÁT** prostřednictvím školské státní i regionální politiky – tedy i **RÁMCOVÝCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ** a **RODIČ**, který má zájem o budoucnost svých dětí. To, jak škola funguje, zajišťuje tým spolupracovníků – **PEDAGOGŮ I NEPEDAGOGŮ**, který v mantinelech zakázky realizuje svůj projekt. Na základě této objednávky vzniká jedinečný projekt – **ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM**.

Rozdělení řídicích kompetencí:

Řízení chodu školy – ŘEDITEL

- Koordinace provozu školy - strategické plánování, vyhodnocování
- Řízení ekonomického a personálního chodu školy
- Koordinace grantové politiky školy
- Hledání zdrojů a podpory v projektech podpořených z prostředků ESF
- Spolupráce se zřizovatelem, školskou radou
- Řízení propagace („PR“) školy - medializace
- Organizace dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)
- Koordinace tvorby evaluačních nástrojů, organizace vlastního hodnocení školy
- Koordinace údržby a provozního rozvoje školy, BOZP, PO, CO (spolupráce se školnicí a hospodářkou školy)

Řízení pedagogického provozu – ŘEDITEL

- Rozvrh a suplování – jeho stavba a průběžné úpravy
- Řízení organizace pobytových a školních akcí (spolupráce s vedoucím akce)
- Řízení realizace „Minimálního preventivního programu“, koordinace činnosti ŠPP (spolupráce se školním speciálním pedagogem)
- Organizace pedagogických rad a výchovných komisí
- Řízení chodu školní družiny (ŠD)

Učení, tvorba a evaluace ŠVP – ZÁSTUPCE ŘEDITEL

- Učení podle ŠVP – koordinace a metodické vedení pedagogů
- Vyhodnocování „průběhů“ (práce učitele ve vyučovací hodině) a „výsledků“ (to, co je pozorovatelné na žákovi)
- Hospitační a kontrolní činnost
- Organizace DVPP na podporu rozvoje ŠVP
- Organizace a vedení školení a seminárních dnů v rámci sborovny
- Organizační zajištění *Zápisu do 1. tříd*, akce školy pro předškoláky (spolupráce se školním speciálním pedagogem)
- Koordinace školních projektů, soutěží a olympiád; testování (spolupráce s vedoucím akce)
- Kontrola pedagogické dokumentace a používání evaluačních nástrojů
- Zajišťování studentských praxí a náslechlů

Školní výdejna – HOSPODÁŘKA

- Organizace stravování žáků a zaměstnanců

Školní speciální pedagog

- Organizace výchovně poradenské péče o žáky
- Spoluřízení a realizace „Minimálního preventivního programu“
- Koordinace činnosti školního poradenského pracoviště

Školnice

- Organizace úklidu a údržby školního areálu
- Technik BOZP, PO, CO ve spolupráci s hospodářkou školy

Hospodářka

- Organizace a zajištění spisové služby školy
- Vedení agendy spojené s BOZ, BOZP, CO a PO
- Organizace jednacího protokolu a péče o majetek školy
- Správa majetku školy

3.7 Organizace výuky a převládající metody a formy práce učitele

Výuka se řídí rozvrhem hodin. **Na základě probíraného učiva je možné rozvrh tříd upravit tak, aby projekty s integrujícími přesahy mezi obory či oblastmi byly efektivně realizovatelné. Určujícím je zachování – vyrovnaní počtu hodin v rozvrhu tříd – plánu jednotlivých předmětů za čtvrtletí školního roku.**

Vyučování může probíhat v rytmu vyučovacích hodin či různých projektů (krátkodobých, dlouhodobých).

Při výuce nesmějí být překročeny hygienické limity a další zákonné normy.

Učitel vyučování organizuje tak, aby došlo k co nejaktivnějšímu zapojení žáků do procesu učení. Volí nejefektivnější metody a formy práce, například model E-U-R (evokace, uvědomění si významu, reflexe) a další metody kritického myšlení, a tak vtahuje žáka do maximální spoluúčasti na učení. Proces učení orientuje učitel na žáka, na jeho individuální potřeby, tedy individualizuje výchovně vzdělávací program a současně respektuje potřeby dítěte, jeho temperament, talent, styl učení a další individuální zvláštnosti. Učitel je garantem toho, že při jeho vyučování je vytvořeno takové zázemí pro žáky, které bude rozvíjet jeho tvořivost a současně respektovat žákovy možnosti. Vyučování respektuje požadavky **inkluzivního vzdělávání** – které je založené na myšlence, že každému dítěti, ať je jakákoli úroveň jeho obtíž, by se mělo dostat individuálně přizpůsobeného osobnostního rozvoje – vzdělávání a výchovy – společně se schopnějšími vrstevníky a nemělo by být vyřazeno z běžné výuky pro své určité výukové nedostatky.

Provázanost mezipředmětových vztahů – integrující přesahy předmětů a kooperace učitelů vytvoří výrazně lepší podmínky pro zdravé a efektivní učení.

3.7.1 Inkluzivní vzdělávání

Cílem výchovy a vzdělávání v ŠVP „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ je získat u žáků pocit, že školní prostředí je pro ně bezpečné a umožňuje jim maximální osobnostní rozvoj. Proto se zaměřujeme na práci se skupinou, kooperativní techniky, využíváme vnitřní diferenciaci přístupu k dítěti založenou na zvládnutých metodách osobnostní a sociální výchovy. Profesionalita učitele je ve vztahu k žákům i rodičům postavena na pedagogických zásadách bez manipulativního jednání a nálepkování. Porozumění odlišnostem a potřebám jednotlivců je postaveno také na sebereflexi žáků. Cílem učitele je zapojení každého žáka do školního dění, práce v hodině s respektováním jeho osobních možností a potřeb. Oporou je odbornost Školního poradenského pracoviště.

3.8 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní vzdělávací program školy je nastaven tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobnostního maxima a aby rozvíjel jeho talent, nadání a zájmy. Včasnou identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb u žáka zajišťuje úzká spolupráce pedagogů, školního poradenského pracoviště a rodičů žáka. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, tedy žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními jsou diagnostikováni školským poradenským pracovištěm, naše školní poradenské pracoviště ve spolupráci s TU nastaví realizaci doporučených podpůrných opatření. Na sestavení IVP se podílí třídní učitel, vyučující příslušných předmětů, pedagogicko-psychologická poradna, rodiče, případně další odborníci. Pomocníkem a supervizorem je speciální pedagožka. IVP schvaluje ředitel školy.

U žáků talentovaných učitelé volí takové učební strategie, které umožňují individuální rozvoj a přístup žáka – např. diferencované zadávání úkolů ve školní práci, individuální zadávání složitějších úkolů, učení navzájem, vhodně zvolené role ve skupinové práci ... Žákům, u kterých je to možné, je umožněno navštěvovat určitý předmět ve vyšším ročníku. Každý žák má možnost se přihlásit do školních kol soutěží a v případě svého úspěchu

Při vzdělávání žáků z kulturně odlišného prostředí je ve většině případů hlavním problémem nedostatečná znalost jazyka. Největší pozornost je tedy potřeba věnovat jeho osvojení. Jestliže žák nezná

základní pojmy v českém jazyce, je nutná individuální pomoc. Podobný problém mají žáci, kteří se nově přistěhovali do České republiky, bez znalosti českého jazyka. Žákům obou skupin je sestavován IVP s akcentem na výuku českého jazyka a pomoc při vypracování domácích úkolů. Tento plán je konzultován s rodiči žáka.

4. Učební plán

Učební plán Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ vychází z učebního plánu RVP ZV. V tomto plánu jsou stanoveny **minimální časové dotace**. V našem učebním plánu jsme tyto dotace respektovali.

Tabulky počtu hodin učebního plánu podle oblastí a oborů – předmětů vycházejících z RVP ZV

ŠKOLA PRO ŽIVOT	Jazyk a jazyková komunikace		Matematika a její aplikace	Informatika	Člověk a jeho svět	Umění a kultura		Člověk a zdraví	Člověk a svět práce	Disponibilní hodiny	Celková časová dotace na předmět
	Český jazyk a literatura	Cizí jazyk				Hudební výchova	Výtvarná výchova				
Český jazyk a literatura	33									5	38
Cizí jazyk – první (Aj)		9								2	11
Matematika			20							4	24
Informatika				1						2	3
Prvouka					6						6
Přírodověda					3					1	4
Vlastivěda					3					1	4
Hudební výchova						5					5
Výtvarná výchova							7			1	8
Tělesná výchova								10			10
Pracovní činnosti									5		5
První stupeň – minimální čas. dotace RVP ZV *)	33	9	20	1	12	12	10	5	16	118	
ŠVP ZŠ Žabeň	33	9	20	1	12	5	7	10	5		102
	5	2	4	2	2	0	1	0	0		16

Pozn.: *) Údaje ze schváleného učebního plánu platné verze RVP – minimální časová dotace.

Poznámky k učebnímu plánu

Tabulka počtu hodin učebnímu plánu podle oblastí a oborů vycházejících z RVP ZV uvádí počet hodin ve vazbě na jednotlivé oblasti RVP. Ve Školním vzdělávacím programu pro ZV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“ je vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** členěna do předmětů: **Prvouka** (1. – 3. ročník), **Vlastivěda a Přírodověda** (4. – 5. ročník)

Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** je předmět **Informatika** vyučován ve 3. – 5. ročník. **Etická výchova** vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů, a to ve vzdělávacích oblastech **Jazyk a jazyková komunikace**, **Člověk a jeho svět** a **Umění a kultura**. Výstupy jsou zahrnuty do jednotlivých předmětů.

Tabulka počtu hodin učebnímu plánu podle předmětů tak, jak jsou vyučovány ve školním vzdělávacím programu pro ZV „ŠKOLA PRO ŽIVOT“.

Předměty	1	2	3	4	5	Celkem
Český jazyk a literatura	7+2	8	7	6+1	5+2	33+5
Anglický jazyk	1	1	3	3	3	11
Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20+4
Informatika			0+1	0+1	1	1+2
Prvouka	2	2	2			6
Přírodověda				2	2	4
Vlastivěda				1+1	1+1	2+2
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	1	2	1	2	1+1	7+1
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
Celková časová dotace	21	22	23	26	26	118
<i>maxima</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>122</i>
<i>minima</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>102</i>

5. Učební osnovy

„ŠKOLA PRO ŽIVOT“

školní vzdělávací program ZŠ Žabeň – učební osnovy

Žáci ZŠ Žabeň jsou vedeni k tomu, aby hlouběji porozuměli sami sobě, ostatním lidem i světu kolem sebe.

Tvořivost považujeme za podmínku umožňující trvalý osobnostní růst, proto je školní vzdělávací program sestaven tak, aby žáci nepřijímali jen hotové teoretické informace, ale osvojili si i způsoby řešení reálných životních problémů. **Za klíčové považujeme tyto životní kompetence: schopnost zvolit si zdravý způsob života (*zdraví*), schopnost komunikace a spolupráce, schopnost řešit problémy, umět se učit, zvolit si vhodné povolání (*práce, podnikatelské dovednosti*). Za velmi důležité považujeme i rozvoj emocionální (*city*), tvořivosti, tolerance a zodpovědnosti (*občan*). Tyto kompetence jsou rozvíjeny ve všech oblastech – oborech.**

Klíčové kompetence i průřezová témata chápeme jako filozofii školy. S touto filozofií jsou ztotožněni učitelé i žáci – proto si vybrali naši školu.

Učební osnovy, tedy výstupy jednotlivých oblastí, respektive oborů (předmětů) jsou rozpracovány do ročníkových výstupů. Jsou materiálem, na kterém se bude soustavně pracovat a který z jednoho školního roku na druhý dozná změn souvisejících jak s pokrokem vědy a techniky, tak se změnami ve společnosti a pedagogice, případně s organizačními změnami ve škole.

Učební osnovy jsou k základnímu textu přiřazeny v následujícím pořadí:

- 1) Český jazyk a literatura
- 2) Cizí jazyky
- 3) Matematika
- 4) Informatika
- 5) Prvouka
- 6) Přírodověda
- 7) Vlastivěda
- 8) Hudební výchova
- 9) Výtvarná výchova
- 10) Tělesná výchova
- 11) Pracovní činnosti

5.1 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍCH OBLASTÍ

Školní vzdělávací program vychází v části osnov z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP). Jednotlivé oblasti RVP jsou rozděleny do vzdělávacích oblastí. Charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí obsahuje cílové zaměření, specifikum oblasti a vnitřní členění na předměty.

5.1.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.2 Matematika a její aplikace

5.1.3 Informatika

5.1.4 Člověk a jeho svět

5.1.5 Umění a kultura

5.1.6 Člověk a zdraví

5.1.7 Člověk a svět práce

5.1.8 Doplnující vzdělávací oblasti

5.1.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Cíle:

- 1) Rozvíjet kultivovaný písemný a ústní projev žáků.
- 2) Vést žáky k vhodnému a situaci přiměřenému vyjádření reakcí a svých pocitů.
- 3) Porozumět různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů a rozvíjet čtenářské strategie v pravidelně konaných čtenářských dílnách.
- 4) Vnímat literaturu jako specifický zdroj poznání a prožitků a zároveň jako prostředku k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.
- 5) Poznávat a chápat odlišnosti, ale i blízkosti různých národních kultur a respektovat kulturní rozmanitost.
- 6) Aktivně a efektivně využívat různé zdroje informací pro rozšiřování znalostí a zdokonalování dovedností, vedoucích k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání
- 7) Chápat jazyk jako důležitý a nezbytný nástroj celoživotního vzdělávání.
- 8) Získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.
- 9) Zvládnutí běžných pravidel a forem mezilidské komunikace daného kulturního prostředí.
- 10) Rozvíjet pozitivní vztah k mateřskému jazyku.
- 11) Pochopit jazyk jako prostředku historického a kulturního vývoje národa.

Specifikum oblasti:

Předmět Český jazyk a literatura se člení na 3 složky (mluvnice, literatura a sloh), které se ale vzájemně prolínají. Dobré ovládnutí mateřského jazyka a cizího jazyka, jejich aktivní používání podporují návštěvy knihoven, divadel, besedy, práce s psaným textem i s textem na audio nahrávce, využití PC. Prohlubování znalosti jazyka pak upevňuje aktivní užívání jazyka v konkrétních situacích.

Vzdělávací oblast je členěna na předměty:

- Český jazyk a literatura
- Anglický jazyk

5.1.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Cíle:

- 1) Porozumět a osvojit si dovednost využívat aritmetických operací, matematických postupů a jejich propojení s reálnou situací.
- 2) Rozvíjet abstraktní a exaktní myšlení.
- 3) Prohlubovat schopnost logického a kritického uvažování.
- 4) Orientovat se v rovině, prostoru a čase.
- 5) Zdokonalovat se v grafickém projevu.
- 6) Přesně a stručně se vyjadřovat matematickou symbolikou.
- 7) Využívat prostředků výpočetní techniky.
- 8) Rozvíjet paměť žáků.
- 9) Neznámé a nové vnímat jako výzvu k hledání řešení.

Specifikum oblasti:

Žáci jsou vedeni tak, aby k závěrům při použití vhodných metod práce docházeli sami. Dalším důležitým cílem je naučit žáka nalézt větší množství způsobů řešení a vybrat z nich ten nejjednodušší. Žák aplikuje získané znalosti a dovednosti v ostatních vyučovacích předmětech a v praxi.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Matematika

5.1.3 INFORMATIKA

Cíle:

- 1) Systémový přístup při analýze situací a jevů světa kolem něj
- 2) Nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- 3) Ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- 4) Porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- 5) Rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- 6) Komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- 7) Schopnost zaujmout odpovědný a etický přístup k nevhodným obsahům na internetu nebo jiných médiích.

Specifikum oblasti:

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Informatika

5.1.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Cíle:

- 1) Uvědomit si své místo mezi lidmi, vytvářet správné mezilidské vztahy.
- 2) Učit se pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utvářet si první ucelený obraz světa, který žáky obklopuje.
- 3) Na základě poznání vnímat základní vztahy ve společnosti, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení).
- 4) Vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy a přiměřeně na ně reagovat.
- 5) Orientovat se v problematice peněz a cen; odpovědnost ve spravování osobního rozpočtu.
- 6) Postupně si uvědomovat odpovědnost jednotlivce za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí, včetně chování při mimořádných událostech.
- 7) Vést k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů).
- 8) Směřovat žáky k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Specifikum oblasti:

Výuka probíhá ve třídě, při exkurzích, besedách a na poznávacích výletech, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Může být organizována formou blokového vyučování, projektů, lze využívat pobytů v přírodě a škol v přírodě.

Vzdělávací oblast je členěna na předměty:

- Prvouka
- Přírodověda
- Vlastivěda

5.1.5 UMĚNÍ A KULTURA

Cíle:

1. Pochopení umění jako specifického způsobu poznání a užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
2. Chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.
3. Spoluvytvářet vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.
4. Snažit se o tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti, i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin a národností.
5. Uvědomit si sebe samého jako svobodného jedince.

Specifikum oblasti:

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa s estetickým účinkem. Dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Oblast je členěna na předměty:

- Hudební výchova
- Výtvarná výchova

5.1.6 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Cíle:

1. Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany svého zdraví a zdraví ostatních v běžných i mimořádných situacích.
2. Vytvářet si návyky zdravého životního stylu a řídit se jimi, vzhledem ke svým individuálním možnostem a schopnostem.
3. Získat kladný vztah k rozličným sportovním aktivitám – prožít a zažít „na vlastní kůži“.
4. Dodržovat pravidla sportovní etiky a pravidel fair-play.

Specifikum oblasti:

V této vzdělávací oblasti se vzájemně prolíná teoretická výuka a fyzické aktivity. Výuka probíhá v pohybové místnosti, bazénu, na hřišti, stadionu a v přírodě.

Oblast je členěna na předměty:

- Tělesná výchova

Nabídka program a kurzů:

- sportovní soutěže
- projektové dny
- sportovní kurzy v rámci výuky – plavání, LVZ

5.1.7 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Cíle:

1. Dodržovat pravidla společenského chování.
2. Rozvíjet manuální zručnost, učit se pracovat s různými materiály
3. Osvojit si základní pracovní dovednosti a návyky důležité pro život.

Specifikum oblasti:

Pracovní postupy si každý žák osvojuje samostatně. Výuka probíhá nejen v odborných učebnách, ale i formou exkurzí, vycházek.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Pracovní činnosti

5.1.8 DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY

Etická výchova – tento obor má své výstupy integrovány do vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět Umění a kultura, Člověk a zdraví.

5.2 CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Každý předmět má zpracovanou svou charakteristiku, která vychází z charakteristiky vzdělávací oblasti a je členěna na obsahové, časové, organizační vymezení, vazby na průřezová témata a klíčové kompetence. Charakteristika předmětu je zpracována pro celé období, v kterém je vyučovací předmět realizován.

5.2.1 Český jazyk a literatura

5.2.2 První cizí jazyk – Anglický jazyk

5.2.3 Matematika

5.2.4 Informatika

5.2.5 Prvouka

5.2.6 Přírodověda

5.2.7 Vlastivěda

5.2.8 Hudební výchova

5.2.9 Výtvarná výchova

5.2.10 Tělesná výchova

5.2.11 Pracovní činnosti

5.2.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je úzce spjat s vlastivědou, informačními a komunikačními technologiemi, hudební výchovou.

Nejčastějšími používanými metodami a formami výuky jsou komunikace, kooperace, práce s chybou a čtení s porozuměním a práce s textem. Žáci se učí vyhledávat a třídit informace, osvojují si základní jazykové a literární pojmy, samostatně řeší problémy a nalézají vhodné způsoby řešení, formulují své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se ústně i písemně vyjadřují, umí naslouchat rozmlouvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat, obhajovat své názory. Žáci postupně porozumí různým typům textů a záznamů, aktivně rozšiřují svoji slovní zásobu. Dále dokáží propojovat historické a kulturní informace. Žáci také zvládnou správně používat základní administrativní úkony a formy společenského styku.

Časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět v:

1. ročníku 9 hodin týdně
2. ročníku 8 hodin týdně,
3. ročníku 7 hodin týdně,
4. ročníku 7 hodiny týdně,
5. ročníku 7 hodin týdně,

Český jazyk a literatura se vyučují v kmenových třídách. Pro vyučování se dále využívá i učebna výpočetní techniky, a v rámci tematických exkurzí i muzea, divadla a knihovna.

Vazby na průřezová témata a klíčové kompetence

V předmětu Český jazyk a literatura se realizují některá průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských souvislostech, Mediální výchova, Environmentální výchova a Multikulturní výchova. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou dovednosti komunikativní a kompetence k učení. Značně se také uplatňuje dovednost řešit problém a kompetence pracovní.

5.2.2 CIZÍ JAZYK

5.2.2.1 První cizí jazyk – ANGLICKÝ JAZYK

„ Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem.“ T. G. M.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Cizí jazyky se učíme proto, abychom se domluvili s příslušníky jiných národů. Angličtina je jedním z hlavních světových jazyků a její znalost je nezbytná pro toho, kdo chce poznávat svět, rozšiřovat své vědomosti a ve světě studovat nebo později najít pracovní uplatnění. Znalost angličtiny pomůže k poznávání a chápání odlišnosti, ale i blízkosti různých národních kultur, a tím i k toleranci. Proto vedeme žáky k chápání jazyka jako prostředku ke zvýšení osobní i profesní prestiže a efektivní komunikace v mezinárodním měřítku.

Časové a organizační vymezení:

Anglický jazyk vyučujeme od 1. ročníku v hodinové dotaci 1 hodiny týdně, od 3. do 5. ročníku se časová dotace rozšiřuje na 3 hodiny týdně. Výuka angličtiny odpovídá mentalitě a stupni rozumového vývoje dětí v jednotlivých ročnících a s ohledem na jejich jazykové nadání, popřípadě s ohledem na specifické poruchy učení. Výuka angličtiny volně navazuje na výuku v jiných předmětech.

V 1. a 2. ročníku jde především o poslech a nápodobu. Děti ilustrují, vybarvují, spojují a zatrhávají to, co se naučí. Děti hodně zpívají, protože melodie je důležitým prvkem výuky jazyků. Do výuky jsou zařazovány hry a různé soutěže, pohyb a relaxace. V tomto období výuky angličtiny je kladen důraz na receptivní řečové dovednosti – dítě rozumí tomu, co slyší, a je schopno si význam domyslet.

Ve 3. ročníku začínáme se systematickou výukou gramatiky a rozvíjíme produktivní řečové dovednosti – děti se aktivně zapojují do konverzace, učí se tvořit základní otázky a odpovědi a dokáže jednoduše popsat objekt řeči.

Od 4. do 5. ročníku propojujeme všechny základní řečové dovednosti, tj. poslech, čtení, psaní a mluvení. Cyklicky rozvíjíme získané dovednosti a znalosti a dále na ně navazujeme systematickou výukou gramatických jevů a vhodné slovní zásoby.

Vyučování cizích jazyků probíhá v kmenových učebnách, které jsou převážně vybaveny interaktivními tabulemi, případně v učebně informatiky.

Vazby na průřezová témata a klíčové kompetence:

V předmětu první cizí jazyk se realizují některá průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských souvislostech a Mediální výchova.

Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou dovednosti komunikativní, kompetence k učení a kompetence sociální a personální.

5.2.3 MATEMATIKA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Matematika a její aplikace je předmět, který postupně – po celou dobu školní docházky rozvíjí a prohlubuje logické myšlení, představivost, schopnost nalézat různé postupy řešení. Zejména důležité je, aby žák dokázal tyto poznatky převést do reálného života. Nejčastěji používané metody a formy výuky jsou frontální a skupinové vyučování. Dále využíváme různé kooperační techniky – projektové vyučování, práce ve dvojicích, činnostní vyučování, modelování, práce s moderní výpočetní technikou a dalšími pomůckami.

Časové a organizační vymezení:

Matematika se vyučuje se na I. stupni v kmenových učebnách, Část výuky může být realizována formou projektů či exkurzí.

Matematika je vyučována v časové dotaci:

1. ročník	4 hodin týdně
2. ročník	5 hodiny týdně
3. ročník	5 hodiny týdně
4. ročník	5 hodiny týdně
5. ročník	5 hodin týdně

Vazby na průřezová témata a klíčové kompetence:

V předmětu matematika se realizují některá průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských souvislostech a mediální výchova. Převládají kompetence k učení, kompetence k řešení problému a kompetence komunikativní.

5.2.4 INFORMATIKA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Informatika je předmět, který postupně po celou dobu školní docházky rozvíjí a prohlubuje základní úroveň informační gramotnosti. Umožňuje žákům získat elementární i vyšší dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky, orientovat se ve světě informací a využívat informace a výpočetní techniku v praktickém životě. Žáci si prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Časové a organizační vymezení:

Informatika je vyučována v časové dotaci:

3. ročník	1 hodina týdně
4. ročník	1 hodina týdně
5. ročník	1 hodina týdně

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

V informatice se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují i průřezová témata Environmentální výchovy, Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Mediální

výchovy. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence k učení; kompetence sociální a personální, kompetence komunikativní a kompetence digitální.

5.2.5 PRVOUKA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět Svět kolem nás je koncipován pouze pro první stupeň základního vzdělávání. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se rodiny, školy, přírody, zdraví, bezpečí, dopravní výchovy a dalších témat.

Vzdělávací obsah je členěn do těchto okruhů: Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Časové a organizační vymezení:

V 1. až 3. ročníku je tento předmět vyučován 2, hodiny týdně. Je možná výuka organizovaná do blokového vyučování, projektů a lze využívat pobyty v přírodě.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

V předmětu Svět kolem nás realizují průřezová témata: Osobnostní a sociální výchovy, Environmentální výchovy, Multikulturní výchovy, Mediální výchovy, Výchovy demokratického občana a Evropské a globální souvislosti. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence k učení, kompetence sociální a personální. Uplatňují se také kompetence k řešení problému a kompetence pracovní.

5.2.6 PŘÍRODOVĚDA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět je koncipován pouze pro první stupeň základního vzdělávání. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, přírody, zdraví, bezpečí, a dalších témat. Přípravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda, Výchova ke zdraví. Žáci pozorují přírodu - přírodniny, pozorované popisují, hledají souvislosti a zákonitosti. Na svých objevech staví své další poznání a současně zjištěné informace předávají druhým. Žáci jsou vedeni dělat pouze to, co není v rozporu s filozofií trvale udržitelného rozvoje života. Žákovo poznání pomáhá vytvářet základ občanského postoje být „Neničitelem přírody“

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět je realizován ve 4. a 5. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Nejčastěji používanými metodami práce jsou: práce s textem v učebnicích, encyklopediích, časopisech, práce s internetem, projektové vyučování, skupinová práce, diskuze, pokusy a prezentace výsledků vlastní práce.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

V předmětu Přírodověda se realizují průřezová témata: Osobnostní a sociální výchovy, Environmentální

výchovy, Mediální výchovy, a Evropské a globální souvislosti. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence k učení, kompetence sociální a personální. Uplatňují se také kompetence k řešení problému a kompetence pracovní

5.2.7 VLASTIVĚDA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět je koncipován pouze pro první stupeň základního vzdělávání. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, společnosti, vlasti, kultury, techniky a dalších témat. Přípravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas

Časové a organizační vymezení předmětu:

Předmět je realizován ve 4. a 5. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Nejčastěji používanými metodami práce jsou: práce s textem v učebnicích, encyklopediích, časopisech, práce s mapou, projektové vyučování, skupinová práce, diskuze

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

V předmětu Vlastivěda se realizují průřezová témata: Osobnostní a sociální výchovy, Environmentální výchovy, Mediální výchovy, a Evropské a globální souvislosti. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence k učení, kompetence sociální a personální. Uplatňují se také kompetence k řešení problému a kompetence pracovní

5.2.8 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět realizuje výstupy ze vzdělávacího oboru Hudební výchova, má však souvislost s některými výstupy z oblasti Člověk a zdraví, Jazyk a jazyková komunikace a Umění a kultura. Cílem předmětu je rozvoj hudebnosti žáků a vytvoření vztahu k hudbě a hudebnímu umění. Skládá se z vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností. Nejčastěji používanými metodami a formami výuky je individuální činnost – vlastní tvorba, práce ve dvojicích a skupinová výuka, poslech ...

Časové a organizační vymezení:

Je vyučován v 1. – 5. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Hudební výchova se vyučuje v kmenových třídách nebo v odborné učebně s využíváním audiovizuální techniky, za pomoci různých forem s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Dále zařazujeme návštěvy kulturních akcí, soutěží a přípravu na veřejná vystoupení.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Z průřezových témat se v hudební výchově realizují zejména Mediální výchova a Evropské globální souvislosti. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence pracovní, komunikativní a kompetence k řešení problémů.

5.2.9 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Umění a kultura a přejímá část výstupů ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce. Výtvarná výchova podchycuje a rozvíjí zájem o výtvarné umění, seznamuje se zákonitostmi při používání různých výtvarných technik a materiálů a základními pojmy ve výtvarné výchově. Vede žáka k chápání uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace, k samostatnému i týmovému plánování, organizování a hodnocení činnosti. Rozvíjí smyslovou citlivost, uplatňuje subjektivitu a vede k osvojení základních pracovních dovedností a návyků. Nejčastěji používanými metodami a formami výuky je individuální činnost - vlastní tvorba, práce ve dvojicích a skupinová výuka.

Časové a organizační vymezení:

Předmět je vyučován:

1. ročník 1 hodiny týdně
2. ročník 2 hodiny týdně
3. ročník 1 hodiny týdně
4. a 5. ročník 2 hodiny týdně

Hodiny se nedělí. Výtvarná výchova se vyučuje v odborné učebně, třídě, plenéru, výstavních prostorách školy a v počítačové učebně. Podle možností se několikrát do roka organizuje návštěva galerie nebo výstavy. Využívají se veškeré dostupné pomůcky, techniky a materiály.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se ve výtvarné výchově realizují některá průřezová témata Osobnostní a sociální výchovy, Environmentální výchovy, Multikulturní výchovy, Mediální výchovy a Výchovy demokratického občana.

Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence pracovní, komunikativní a kompetence k řešení problémů.

5.2.10 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Hlavním cílem tělesné výchovy je získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu, vést žáky k dodržování sportovní etiky, pravidel a jednání fair – play. Předmět přejímá část výstupů ze vzdělávacího oboru Člověk a zdraví, zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Tělesná výchova. Nejčastěji používanými metodami a formami výuky jsou ukázka, pokus – omyl, individuální činnost, práce ve dvojicích a ve skupině. Vzdělávací obsah je rozdělen na tři tematické okruhy: činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení.

Časové a organizační vymezení:

Je vyučován v 1. – 5. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v pohybové místnosti, na hřišti, na zahradě, ve volné přírodě, a v plaveckém bazénu. Používají veškeré dostupné náčiní a nářadí.

V průběhu školní docházky mohou být pro žáky organizovány výcvikové kurzy (např. plavecký kurz,

LVZ) a pobyty v přírodě se sportovním zaměřením. Výcviky- kurzy jsou organizovány v souladu s doporučenými pokyny MŠMT a k jednotlivým tipům kurzů jsou zpracovány vnitřní metodické pokyny.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v tělesné výchově realizují některá průřezová témata Osobnostní a sociální výchovy, Environmentální výchovy, Multikulturní výchovy, Mediální výchovy a Výchovy demokratického občana. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence pracovní, komunikativní a kompetence k řešení problémů a kompetence sociální.

5.2.11 PRACOVNÍ ČINNOSTI

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnost, Pěstivelské práce a Příprava pokrmů, které jsou vyučovány v jednom předmětu, Předmět podporuje zájem žáků o manuální činnosti. Učí žáky vážit si hodnoty práce. Rozvíjí manuální zručnost, schopnost organizování a plánování vlastní práce. Upevňuje zásady bezpečnosti a hygieny práce

Časové a organizační vymezení:

Je vyučován v 1.-5. ročníku v časové dotaci 1 hodiny týdně. Výuka probíhá podle potřeby v kmenové učebně, odborné pracovně, případně na zahradě.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v předmětu Pracovní činnosti realizují průřezová témata: Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence pracovní. Uplatňují se také kompetence k řešení problému, kompetence sociální a personální, dovednosti komunikativní a kompetence k učení.

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Učitelé v ZŠ Žabeň mohou používat jak **slovní hodnocení a sebehodnocení** (zejména v prvním až třetím ročníku ve všech předmětech), tak **hodnocení klasifikací**. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení ve všech předmětech všech ročníků, učitelé pracují se sebehodnocením žáků v další rovině hodnocení.

Pravidla pro hodnocení jsou rozpracována v samostatné normě, která je závazná pro všechny pedagogické pracovníky a jsou s ní seznámeni jak žáci, tak jejich rodiče.

Hodnocení je prováděno systematicky celý školní rok. Pro záznam hodnocení slouží **žakovské knížky**. Hodnocení se řídí samostatnou normou **Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání „ŠKOLA PRO ŽIVOT“**

Vlastní hodnocení školy a procesů probíhajících v ní je založeno na dlouhodobém pozorování, analýze a vyhodnocování zjištěného.

6.2 Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy – autoevaluace

blasti autoevaluace	Cíle a kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení evaluačních činností	Pozn.
Vzdělávací program	Mapování realizace školního vzdělávacího programu	pozorování, evidence pozorovaných jevů, ankety, hospitace, vnější evaluace	průběžně	
Podmínky vzdělávání	Úroveň řízení školy	porady vedení školy, pedagogické rady, spolupráce se Školskou radou, vyhodnocování pozitiv a negativ	v období pedagogických rad	
	Prostorové a materiální podmínky	pozorování, požadavky učitelů a rodičů, dodržování zákonných norem	říjen, duben	
	Klima školy	ankety, spolupráce s třídními samosprávami a komunitou rodičů, jednání pedagogických rad a vedení školy	v období pedagogických rad	
	Začleňování a podpora žáků	hospitace, podpora vzájemné komunikace učitelů, vychovatelů, speciálního pedagoga, odborných pracovišť	průběžně	
Průběh vzdělávání (učitel)	Podpora dosahování vzdělávacích cílů	hospitace, prezentace žakovské práce	v období pedagogických rad	
	Rozvoj strategií učení	hospitace	průběžně	
	Rozvoj osobnostních a sociálních způsobilostí	hospitace, řízený rozhovor s učiteli a žáky, dotazník žákům	průběžně	
	Rozvoj praktických návyků a dovedností	hospitace, žakovské práce	průběžně	

	Začleňování a podpora žáků	hospitace, rozhovor	průběžně	
Výsledky vzdělávání (žák)	Dosahování vzdělávacích cílů	rozhovor, hospitace, rozbor žakovských sebehodnotících a hodnotících výroků, spolupráce s odborníky	průběžně	
	Projevy strategií učení	hospitace, žakovské práce	průběžně	
	Projevy osobnostní a sociální způsobilosti	rozhovor, anketa žákům	průběžně	
	Projevy praktických návyků a dovedností	hospitace, pozorování	průběžně	
	Testování žáků – ve složce dovedností a znalostí	zadávání srovnávacích testů	dle sledovaných jevů	
Vztah rodičů ke škole	ankety, spolupráce se Školskou radou a zřizovatelem	v období pedagogických rad a jednání ŠR		

Shrnující závěry z prováděné autoevaluace jsou prezentovány na pedagogických radách. Současně se stávají součástí analýzy školního roku a dalších materiálů požadovaných k vyhodnocování změn ve škole.

Pro srovnání zvládnutých kompetencí a některého obsahu učiva budeme využívat státních testů (Kalibro, Cermat) pro testování žáků pátého ročníku.

S výsledky jednotlivých evaluačních a autoevaluačních šetření se dále pracuje. Slouží pro vyhodnocení stávajícího stavu a jeho porovnání s posledním měřením. Slouží i pro korekci dalšího rozvoje školy a vzdělávacích aktivit pedagogů, tedy i žáků.

Mezi regulativní – autoevaluační mechanismy patří vzájemné hospitace učitelů, určení mentorů začínajícím a novým učitelům, náslechy studentů pedagogických fakult, kontrolní a hospitační činnost vedení školy a podobně.

6.3 Vývoj evaluačních nástrojů

Vývoj evaluačních nástrojů je jednou z průběžných činností pedagoga. Tento vývoj začíná u správně pojmenovaných oborových výstupů za použití například Bloomovy taxonomie, sestavováním map indikátorů a pojmenováním kvality jednotlivých výstupů oborových nebo průřezových projektů s integrujícími přesahy. Konkrétním příkladem jsou například pohovory nebo zkoušky nanečisto, realizace projektů v duchu konstruktivistické pedagogiky, sestavování portfolií a podobně.

Dalším z autoevaluačních nástrojů jsou různé ankety, besedy se studenty fakult vzdělávající učitele a jejich pedagogy po dlouhodobých praxích, reflexe rodičů žáků, zájem žáků o zápis do prvních tříd a přeřazení do tříd vyšších ročníků. Významnou autoevaluační vazbou je zapojení žáků školy do dalšího studia a jejich životní úspěšnost.

6.4 Využití státních evaluačních šetření

Jsmo připraveni se zapojit do státem, krajem nebo zřizovatelem organizované evaluace. Zpětnou vazbu škole poskytují i inspekce ČŠI a kontroly ze strany zřizovatele.